

Гончарова О.М. старший викладач кафедри «Технологій і дизайну»

СТАНДАРТИЗАЦІЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВИРОБНИЦТВА ОДЯГУ

Для промислового виробництва одягу важливо, щоб розроблювані асортиментні частини костюма, такі, як сукні, блузки, штани, куртки, обов'язково поєднувалися між собою і мали одну стильову основу. Кожне підприємство повинно мати своє «обличчя», свій фірмовий стиль, але тим не менше всі разом вони повинні представляти певну єдність, в межах якого стабілізуються, видозмінюються і розвиваються частини костюма, зосереджуючи в собі і відбиваючи лише значні явища сучасності.

Незважаючи на значущість художніх завдань, які покликаний вирішувати дизайн костюма, технічні та економічні умови сучасного виробництва одягу диктують художньому проектуванню промислових виробів свої вимоги. Найважливішим із них є стандартизація.

Промислове виробництво одягу - це дуже складний технологічний процес, який може бути піддано значній перебудові кожен раз з впровадженням нової моделі, що тягне за собою великі витрати грошових коштів і трудових ресурсів.

Зменшити ці витрати можна завдяки стандартизації елементів швейних виробів. Під стандартизацією розуміється встановлення загальних норм і вимог до матеріалів, виробничих процесів і готовим виробам. Стандартизація швейного виробництва безпосередньо пов'язана з уніфікацією, тобто приведенням елементів одягу до єдиної системи, однаковості форм.

Очевидно, що стандартизація та уніфікація сприяє підвищенню мобільності та раціональності виробничих процесів. Однак стандарт - явище не тільки технічне, а й естетичне.

Стандартизація, яка спирається на єдність і гармонію предметного світу, є основним засобом забезпечення і розвитку процесу суспільного виробництва, а також створення стильової єдності в масовому виготовленні одягу. Для промислового виробництва одягу дуже важливо, щоб розроблювані асортиментні частини костюма, такі як блузки, спідниці, брюки, сукні, пальто тощо, обов'язково поєднувалися між собою і мали одну стильову основу.

В наш час неможливо проектувати промислові вироби, в тому числі і швейні, без урахування стандартизації. Художній стиль в мистецтві також не може бути сприйнятий як цілісна система без поняття стандарту. У межах кожного стильового напрямку існують стабільні елементи, завдяки яким і відбувається фіксація певних рис і ознак, що характеризують його. В історії матеріальної культури функцію стандарту виконували канони, що лежать в основі художнього побудови творів архітектури та мистецтва.

На кожному етапі історичного розвитку стандарт враховував досягнення в області науки, техніки і естетики, і був, таким чином, відображенням рівня розвитку людського суспільства.

Стандарт і мода зовсім не є взаємовиключними поняттями при тому, що мода завжди передбачає індивідуальність і різноманітність образів костюмів, а стандарт спирається на жорстку систему зв'язків уніфікованих вузлів і деталей швейних виробів. Справа в тому, що стандарт можна назвати гнучкою системою, що

складається з набору певних функціональних вузлів і деталей, обов'язковою умовою якої є багатоваріантність використання їх без втрати образності виробу.

Стандарт включає в себе все раціональне, розумне, прогресивне і нове, а з іншого боку, класичне з точки зору сучасності, що пропонує мода. Найчастіше модні речі входять в систему стандарту, а стандартні, такі, наприклад, як джинси, стають гостромодними. Які ж елементи костюма зазвичай піддані стандартизації?

Перш за все до них належать такі деталі:

- коміри;
- манжети;
- кишені;
- погони;
- пати;
- хомутики;
- частини ліфа;
- спідниці;
- штани.

Можуть також стандартизувати окремі конструктивні вузли одягу, наприклад, плече і рука, або ціла конструкція виробу (крій реглана, кімоно, «принцес» тощо).

Поєднуючи стандартні елементи, можна створювати найрізноманітніші варіанти моделей одягу, які набувають кожен раз нової образності. Велике при цьому значення декоративного оздоблення одягу. Однак в будь-якому випадку надзвичайно важливо зберігати виразність, гармонійність і відповідність виробів.

Яскравим прикладом поєднання стандартизації та різноманіття художніх рішень може служити народний костюм. В основі його створення завжди закладені об'єктивні чинники:

- особливості етнічного та антропологічного типу людей даного регіону планети;
- їх естетичні ідеали;
- технічні умови виробництва одягу;
- використовувані швейні матеріали, зокрема розміри полотна тканин.

Відповідно з цими факторами складаються певні, традиційні для цього регіону форми одягу, її покрій і конструкція, пластичний характер, наявність, конфігурація і розташування функціональних деталей і тощо.

Всі ці елементи костюмної композиції не відрізнялися великою різноманітністю. Однак завдяки їх комбінаторики, а також багатством обробки і різноманіттю прийомів декоративного оформлення народні майстри створювали костюми, неповторні за своїм художнім вирішенням і стали сьогодні невід'ємною частиною культурної спадщини, залишеного нам нашими далекими і талановитими предками.

На основі поєднань стандартних елементів можна створити найрізноманітніші варіанти моделей. Однак важливим для сучасного стандарту є здатність моделей при різних варіаціях зберігати подібну виразність, гармонійність, відповідність деталей.

Таким чином, з одного боку, стандарт це жорстка система зв'язків уніфікованих вузлів і деталей, з іншого - гнучка система, що складається з набору певних функціональних вузлів і деталей, неодмінною умовою якої є варіантність використання їх, без втрати образності виробу.